

Αντιμετώπιση διαταραχών Ανώτερων Εγκεφαλικών Λειτουργιών

Community Based Rehabilitation (C.B.R.)
για άτομα με Υπολειμματική ΚρανιοΕγκεφαλική
Κάκωση (Κ.Ε.Κ.) ή/& Νόσο Alzheimer

Δρ Κυριακή Γ. ΣΤΑΘΗ

Ιατρός Φ. Ι. Αποκατάστασης

Senior Fellow of the European Board of P.R.M.

Table 1 Characteristics of the outreach and information groups

Variable Outreach group (n=48)

Information group (n=46)

Age (y) : Mean (SD) 34 (11) 35 (10)

Median (range) 34 (17-55) 32 (17-63)

Sex ratio : Males : Females 37:11 34:12

Years since injury Mean (SD) 4.0 (4.9) 2.7 (3.6)

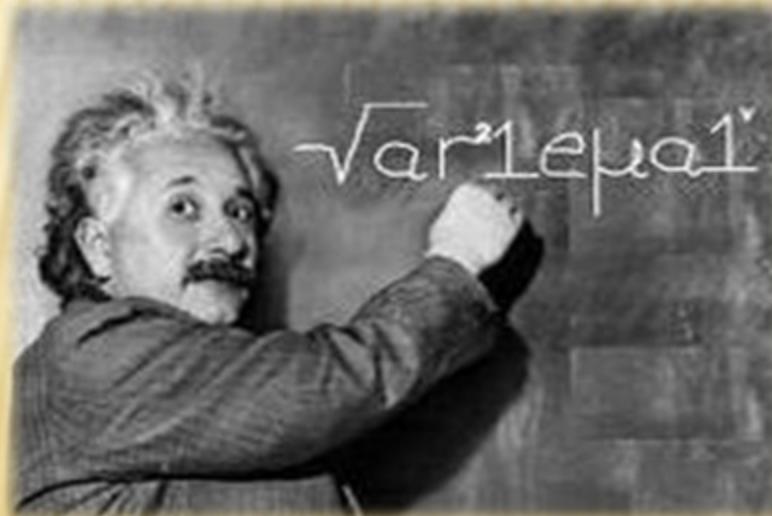
Median (range) 1.3 (0.2-20.3) 1.4 (0.3-16.4)

Source of referral : Community 32 28 RNRU 16 18

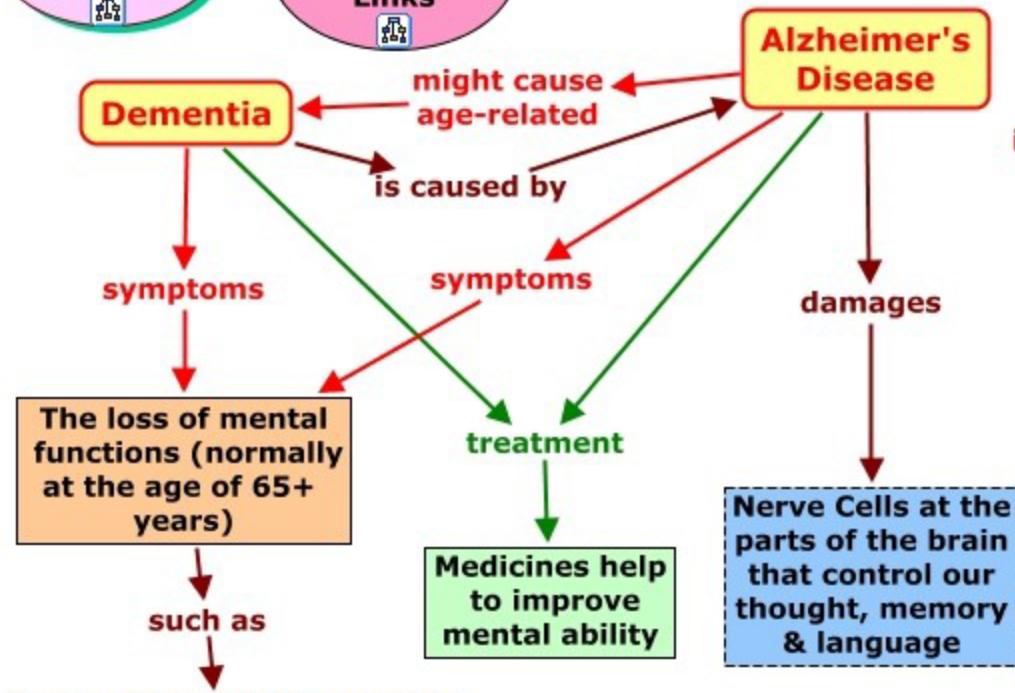
PTA duration : <1 hour* 1 0 1-24 hours 0 0 1-7 days 1 4 7-31 days 9 10
>1 month 37 30 Unknown 0 2

Months from allocation to follow up : Mean (SD) 25.1 (5.3) 24.6 (5.6)

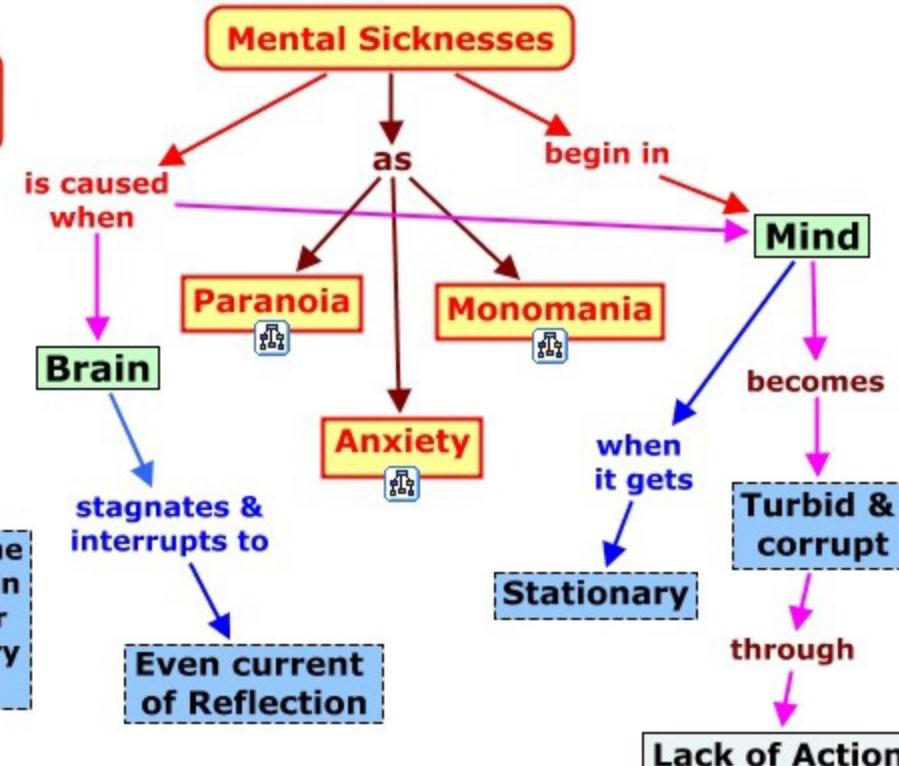
Median (range) 23.0 (18.0-40.0) 23.5 (18.0-40.0)

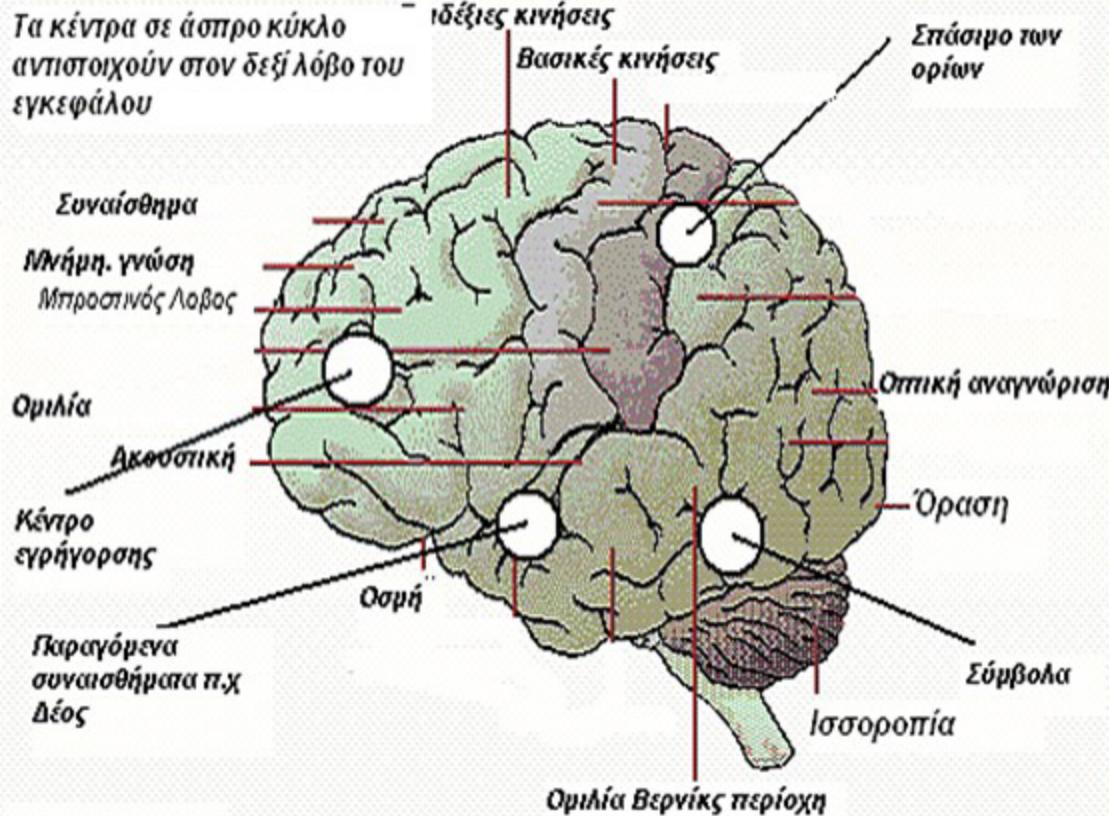
Zoom - About Mental Sickness, Dementia, Alzheimer's Diseases

Loss of Memory/Reasoning
(poor judgement, trouble making decisions, problems in thinking/understanding/remembering, confusion);
Behavioural Problems
(Aggressiveness, Agitation, Depression, Anxiety)

Health Care Knowledge System
Goutam Kumar Saha, C-DAC Kolkata India
<goutam.saha@cdackolkata.in>

Σωματικοί Δείκτες & Συναισθηματικές Αντιδράσεις

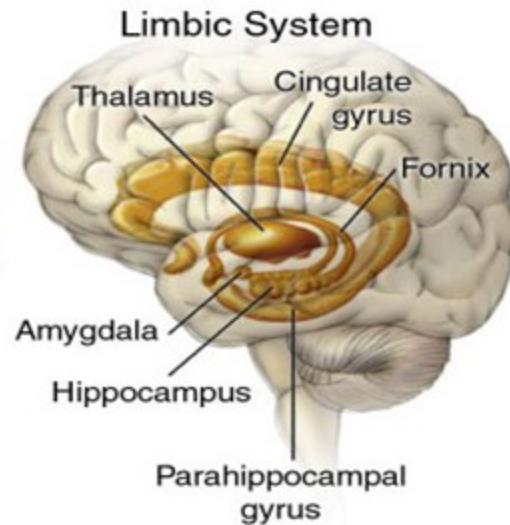
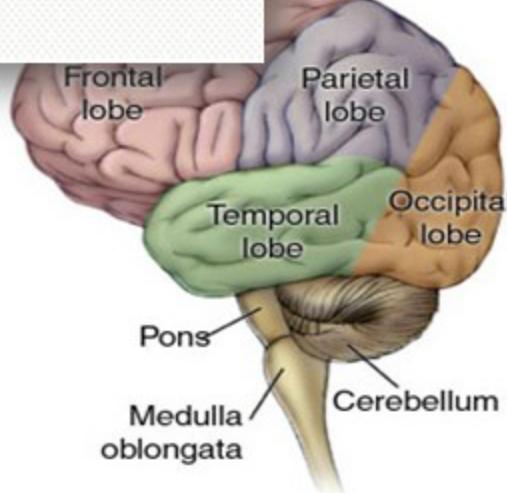
→ Damasio, 1994

❖ **ΑΜΥΓΔΑΛΗ : εντοπισμός και αντίδραση στον επερχόμενο κίνδυνο - ΦΟΒΟΣ**

→ Phelps, 2004
→ Miland, 2007

- ❖ **PAXIAΙΟ** τμήμα της πρόσθιας έλικας του φλοιού του ΠΡΟΣΑΓΩΓΙΟΥ (d. A.C.C.)
- ❖ Περιγραφώγειος Ουσία

Anatomy of the Brain

SPOTTING SIGNS OF ALZHEIMER

Is the most common form of dementia and possibly contributes to 60-70% of cases, with an increasing number of people being affected. There are 10 warning signs, this list is for information only and not a substitute for a consultation with a qualified professional.

1 MISPLACING THINGS

A person with Alzheimer's disease may put things in unusual places. They may lose things and be unable to go back over their steps to find them again.

2 PROBLEMS WITH WORDS

In speaking or writing. People with Alzheimer's may have trouble following or joining a conversation. They may stop in the middle of a conversation and have no idea how to continue.

3 DECREASED OR POOR JUDGMENT

May use poor judgment when dealing with money. Pay less attention to grooming or keeping themselves clean.

4

WITHDRAWAL FROM WORK OR SOCIAL ACTIVITIES

A person may start to remove themselves from hobbies, social activities, work projects or sports, may also avoid being social.

Απώλεια Βραχυπρόθεσμης Μνήμης =
πρώιμο σημείο Alzheimer

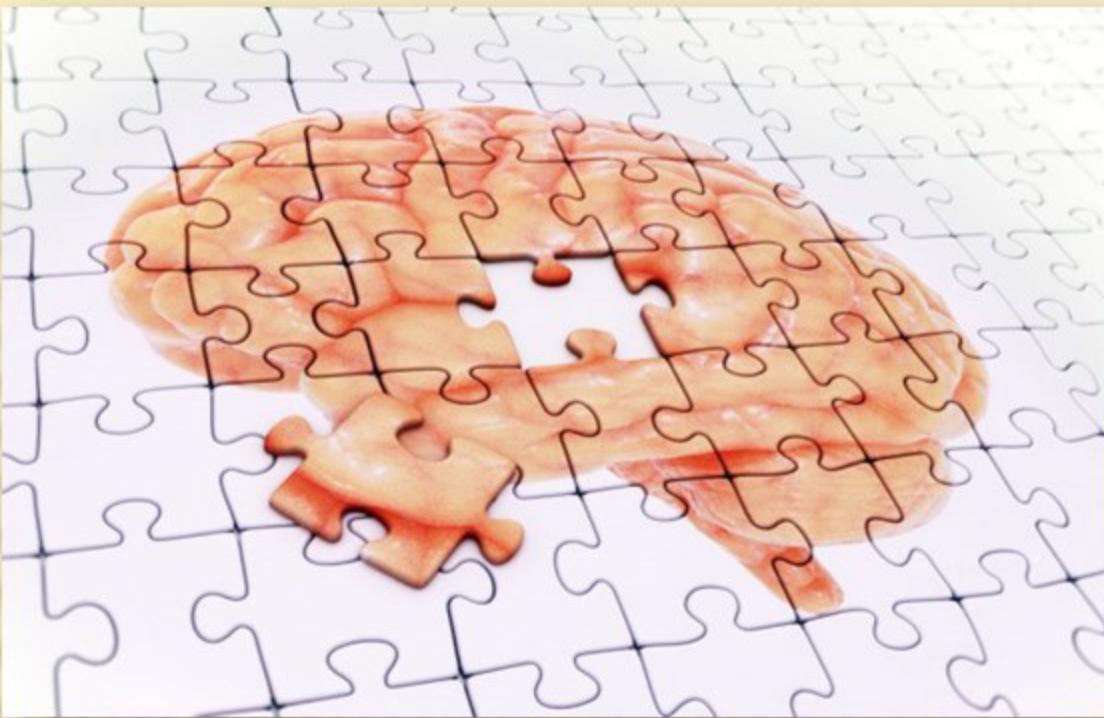

Αποδιοργάνωση
Προσωπικότητας

Εξάρτηση =

τελικό στάδιο Alzheimer

**Η ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΒΛΑΒΗ
είτε Τραυματική (Κ.Ε.Κ.) είτε Εκφυλιστική (N. Alzheimer)
οδηγεί προοδευτικά σε :**

- ❖ περιορισμό της ικανότητας για αυτόνομη διαβίωση του ατόμου
- ❖ αυξημένη εξάρτηση του από βοηθό στις δραστηριότητες καθημερινής ζωής

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ μετά από ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΒΛΑΒΗ

- ❖ 15 % Κ.Ε.Κ. ακολουθούνται από ΜΟΝΙΜΑ & ΣΟΒΑΡΑ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ
- ❖ 85 % Κ.Ε.Κ. είναι ΗΠΙΑΣ βαρύτητας κάκωση αλλά συνοδεύονται με ελλείμματα, ή διαλάθουν αδιάγνωστες !!

Μετά από Κ.Ε.Κ. :

- ❖ Σωματικές - Φυσικές - Αισθητικές Αλλαγές
- ❖ Γνωστικές Αλλαγές
- ❖ Συναισθηματικές – Συμπεριφεριολογικές Αλλαγές
- ❖ ΑΛΛΑΓΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ

◆ Boellon, 2011

◆ Hibbard M., 2011

- ❖ Η διάχυτη αξονική βλάβη επηρεάζει την ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ
- ❖ Οι Ν/Ψ επιπτώσεις των Κ.Ε.Κ. στην ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ & στην ΕΠΙΤΕΥΞΗ των ΠΡΟΣΔΟΚΙΩΝ ξεπερνάνε εκείνες των ΦΥΣΙΚΩΝ ομολόγων τους !

◆ Dilley M., 2011

Καταστάσεις της ΠΡΟΝΟΣΗΡΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ που συνδέονται με Ν/Ψ ελλείμματα μετά Κ.Ε.Κ.

- ❖ χρήση ουσιών / κατάχρηση alcohol
- ❖ παραβατική συμπεριφορά / εγκληματολογικό ιστορικό
- ❖ ψυχιατρικό ιστορικό
- ❖ κοινωνικό – οικονομική κατάσταση
- ❖ πεποιθήσεις – εκπαίδευση – στάση ζωής

→ Machamer et all, 2003

→ Binder, 1996

→ Wood, 2004

- ❖ Η συνύπαρξη Ν/Ψ προβλημάτων μετά από Κ.Ε.Κ. αυξάνει τη συχνότητα επανεισαγωγών

→ Marwitz J.H., 2001

- ❖ Υπάρχει σύνδεση / σχέση με την απώτερη εκδήλωση ψυχιατρικής κατάστασης και προηγηθείσας (γνωστής ή αδιάγνωστης) ήπιας Κ.Ε.Κ.

→ Mooney G., 2001

→ Anstey K.J., 2004

→ Koronen S., 2002

N/Ψ καταστάσεις μετά από Κ.Ε.Κ. I.

1. Αλλαγές στην Προσωπικότητα

☛ Dilley M., 2011

2. Γνωστικές Διαταραχές

25 - 70 % η συχνότητα τους ☛ Vaishanavi et all, 2009
το μεγαλύτερο & κυριότερο εμπόδιο για την επανένταξη ☛ Mc Alister, 2008

3. Επιθετικότητα

☛ Schwarzbold et all, 2008

4α. Διαταραχές Διάθεσης – Κατάθλιψη

15–61 % η συχνότητα τους & μεγάλη ευμεταβλητότητα ☛ Kim et all, 2007

4β. Διαταραχές Διάθεσης – Μανία

η Κ.Ε.Κ. παράγοντας κινδύνου εμφάνισης διπολικής διαταραχής ☛ Montensen et all, 2007
μικρά δείγματα - μανία μεγαλύτερο πρόβλημα από την κατάθλιψη ☛ Lux et all, 2008

5. Μεταδιασεισικό Σύνδρομο - Μέσης Βαρύτητας Κ.Ε.Κ.

15 % του συνόλου των Κ.Ε.Κ., παραμένουν επίμονα συμπτώματα ☛ Dilley M., 2011

6. Ψυχωσική Διαταραχή

συμπτώματα – παραλήρημα – μετατραυματική Επιληψία, εικόνα που θυμίζει σχιζοφρένεια
☛ Dilley M., 2011

N/Ψ καταστάσεις μετά από Κ.Ε.Κ. II.

7. Αγχώδεις Διαταραχές

→ Dilley M., 2011
→ Moore et all, 2006

7α. Διαταραχές διαχείρισης άγχους

70 % η συχνότητα τους

7β. Διαταραχές Πανικού

4 - 17 % η συχνότητα τους

7γ. Φοβικές Διαταραχές

1 – 10 % η συχνότητα τους

7δ. ΙδεοΨυχαναγκαστικές Διαταραχές

2 – 15 % η συχνότητα τους

7ε. Διαταραχή Μετατραυματικού Stress

Post Traumatic Stress Disorder (P.T.S.D.)

3 – 27 % η συχνότητα του

N/Ψ καταστάσεις μετά από Εγκεφαλική Βλάβη ή Κάκωση

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ Παρέμβαση I.

Κυρίαρχη Διαταραχή	Δραστική Ουσία	Εμπορικό Σκεύασμα
Μακροχρόνια Επιθετικότητα	Βαλπροϊκό Καρβαμαζεπίνη Σερτραλίνη	Depakene / Depacon Tegretol Zoloft
Γνωστική Δυσλειτουργία • Διαταραχή Προσοχής	Μεθυλφαινιδάτη ή Αναστολείς Χολινεστεράσης	Ritalin <u>Rivastigmine (Exelon)</u>
Γνωστική Δυσλειτουργία • Διαταραχή Μνήμης	Αναστολείς Χολινεστεράσης	<u>Rivastigmine (Exelon)</u>
Γνωστική Δυσλειτουργία • Εκτελεστική δυσλειτουργία	Βρωμοκρυπτίνη	Cycloset / Parlodel
Διαταραχές Διάθεσης : Κατάθλιψη • με Αγχώδεις Διαταραχές	Σερτραλίνη	Zoloft
Διαταραχές Διάθεσης : Μανία	Βαλπροϊκό Καρβαμαζεπίνη Ολανζαπίνη	Depakene / Depacon Tegretol Zyprexa / Zalasta / Zolafren
Ψυχωσικές Διαταραχές	Ολανζαπίνη σε συνδυασμό με fluoxetine	Zyprexa / Zalasta / Zolafren Symbax

- ➔ Warden et al, 2006
- ➔ Chew & Zafonte, 2009
- ➔ Dilley M., 2011

N/Ψ καταστάσεις μετά από Εγκεφαλική Βλάβη ή Κάκωση ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ Παρέμβαση II.

- ❖ Επαρκής αναμονή για αυθόρμητη ανάνηψη
- ❖ Έναρξη με χαμηλές δόσεις
- ❖ Σταδιακή – προοδευτική τιτλοποίηση της δόσης
- ❖ Προσοχή στις ιατρογενείς αλληλεπιδράσεις
  - ✓ επιδείνωση της γνωστικής εξασθένισης,
μέσω αντιχολινεργικών δράσεων
  - ✓ πρόκληση ακαθησίας με συνέπεια επιδείνωση της διέγερσης
  - ✓ αλληλεπιδράσεις αντιεπιληπτικών και βαρφαρίνης

ΠΟΛΥΦΑΡΜΑΚΙΑ

- Μη κανονική λήψη σωστών Φαρμάκων
- Συνεργικές δράσεις Φαρμάκων
- Παρενέργειες Φαρμάκων
- Τροποποιημένη Φαρμακοκινητική Δράση
- Τροποποιημένη Ευαισθησία Υποδοχέων

- ➔ Warden et al, 2006
- ➔ Chew & Zafonte, 2009
- ➔ Dilley M., 2011

Ν/Ψ καταστάσεις μετά από Εγκεφαλική Βλάβη ή Κάκωση Μη ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΕΣ Παρεμβάσεις I.

❖ συγκινησιακά / συναισθηματικά προσανατολισμένες παρεμβάσεις περιλαμβάνουν: τη θεραπεία αναμνήσεων, τη θεραπεία επικύρωσης, την υποστηρικτική ψυχοθεραπεία, την αισθητηριακή ολοκλήρωση (*snoezelen*) και θεραπεία προσομοίωσης παρουσίας.

❖ συμπεριφορικές παρεμβάσεις :
στοχεύουν στον έλεγχο των προβληματικών συμπεριφορών.

❖ γνωστικά προσανατολισμένες θεραπείες περιλαμβάνουν: τον προσανατολισμό στην πραγματικότητα και τη γνωστική επανεκπαίδευση)

❖ προσανατολισμένες στη διέγερση θεραπείες περιλαμβάνουν: εφαρμογές / χρήση τέχνης, μουσικής, «συμμετοχή» κατοικίδιων ζώων, άσκηση, ψυχαγωγικές δραστηριότητες

Ν/Ψ καταστάσεις μετά από Εγκεφαλική Βλάβη ή Κάκωση Μη ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΕΣ Παρεμβάσεις II.

Θεραπευτική Τεχνική	Δράση	Αποτελεσματικότητα
Υποστηρικτική Ψυχοθεραπεία	για ασθενείς & φροντιστές	☒ περισσότερο αφορά φροντιστές ☒ σε ασθενείς δεν τεκμηριώνεται
Θεραπεία Επικύρωσης	βασίζεται στην αποδοχή της πραγματικότητας & της προσωπικής αλήθειας του άλλου ως εμπειρία	μη τεκμηριωμένη αποτελεσματικότητα
Θεραπεία Αναμνήσεων ή Αναπόλησης - R. T.	περιλαμβάνει συζήτηση εμπειριών του παρελθόντος μεμονωμένα ή σε ομάδα, με τη βοήθεια εποπτικών ή/& ηχητικών μέσων	☒ ευεργετική για τη γνώση και τη διάθεση. → Hermans D.G., 2007
Θεραπεία Προσομοίωσης Παρουσίας - S.P.T.	βασίζεται στις θεωρίες «προσήλωσης» & περιλαμβάνει την αναπαραγωγή εγγραφών των φωνών στενότερων συγγενών του ασθενή	☒ ενδείξεις ότι μπορεί να μειώσει προκλητικές συμπεριφορές. → Robinson L., 2007
Τεχνικές Αισθητηριακής Ολοκλήρωσης - Snoezelen	βασίζεται σε ασκήσεις με στόχο να διεγείρουν τις αισθήσεις	μη τεκμηριωμένη αποτελεσματικότητα → Spector A., 2003
Συμπεριφορικές Θεραπείες	στοχεύουν στον περιορισμό τόσο των προβληματικών συμπεριφορών όσο & των επιπτώσεών τους	Ελλιπή στοιχεία για τεκμηρίωση της αποτελεσματικότητας στην ακράτεια στην περιπλάνηση, κ.α. → Bottino C.M., 2005 → Rabins P.V., 2009
Γνωστικές Θεραπείες	☒ στοχεύουν στη μείωση των γνωστικών ελλειμμάτων ☒ παράθεση πληροφοριών ☒ άσκηση των νοητικών ικανοτήτων	☒ βελτίωση γνωστικών ικανοτήτων → Neal M, 2003, Chung J.C., 2002 ☒ παροδικά αποτελέσματα ☒ αρνητικές επιπτώσεις : απογοήτευση → Ballard C.H., 2009
Διεγερτικές Θεραπείες	κύρια υποστήριξη για τη χρήση των θεραπειών διέγερσης είναι ο σεβασμός της ρουτίνα του ατόμου.	☒ μέτρια βελτίωση της συμπεριφοράς & της διάθεσης ☒ μικρότερη ακόμα βελτίωση της λειτουργικότητας → Ballard C.H., 2009

Φ. Ι. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ & άτομα μετά από Εγκεφαλική Βλάβη ή Κάκωση

Θεραπευτικές Παρεμβάσεις - Συμβολή του ιατρού Φ.Ι.Απ.

- Νοσηλευτική
- Νευρο Ψυχολογική
- Κινητική / Φυσιο Θεραπευτική
- Εργο Θεραπευτική
- Λογο Θεραπευτική
- Κοινωνική Επανένταξη
- Community based Rehabilitation

Επιπλέον προβλήματα

- ✓ Γήρανση πληθυσμού μόνιμο πρόβλημα Δημόσιας Υγείας
- ✓ Όλοι έχουν δικαίωμα στην ΥΓΕΙΑ & στην ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ
- ✓ ΑΝΟΙΑ, η προοδευτική έκπτωση των Γνωσιακών, Λειτουργικών & Κοινωνικών Ικανοτήτων του ανθρώπου, να μην μένει αδιάγνωστη αλλά να μην γίνεται υπερδιάγνωση
- ✓ Συνοσηρότητα άλλων εκφυλιστικών νοσημάτων (του Κ.Ν.Σ. π.χ. Νόσος Parkinson, του Μυοσκελετικού π.χ. P.A., κ.α.)

World Health Organization

Το **1960**, στους κόλπους

της νεαρής Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας

World Health Organization / W.H.O. - ίδρυση : 07 Απρίλη 1948, Γενεύη
γεννήθηκε η έννοια της **Community Based Rehabilitation / C.B.R.**

⌚ Τη **δεκαετία '70**, άρχισαν να τρέχουν πιλοτικά προγράμματα σε χώρες της Αφρικής, της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής.

C.B.R. - GUIDELINES

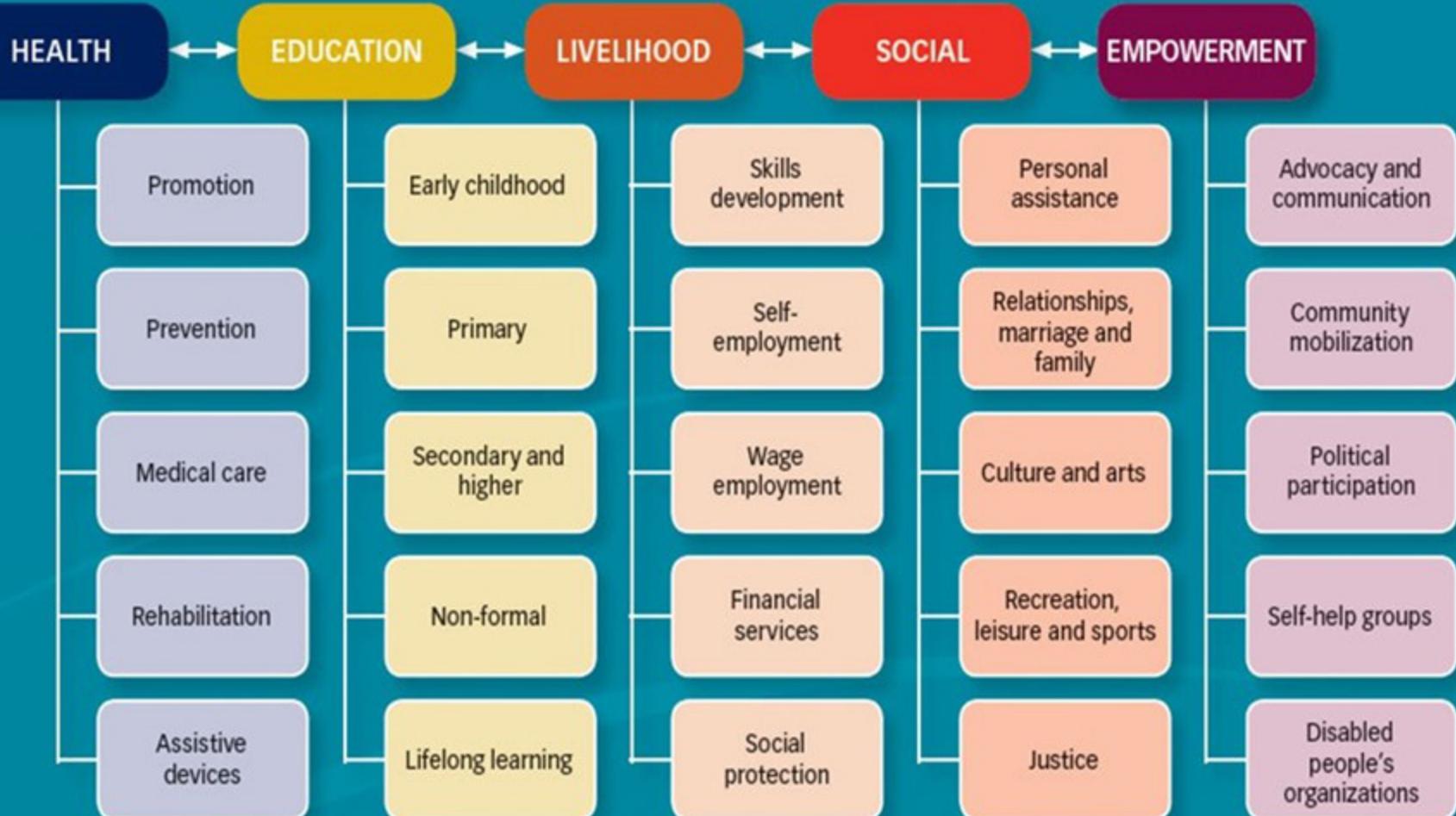

⌚ Το **2003**, στο Ελσίνκι της Φινλανδίας

υπό την αιγίδα και καθοδήγηση του W.H.O. συγκεντρώθηκαν :

η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, η Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών, ο Επιστημονικός & Πολιτιστικός Οργανισμός, η Διεθνής Αναπηρία & η Αναπτυξιακή Σύμπραξη (με κύρια μέλη : το C.B.M., τη Handicap International, την Ιταλική Ένωση Amici di Raoul Follereau, το Φως για τον κόσμο, το Νορβηγικό Συνεταιρισμό Αναπήρων και Sightsavers)

CBR MATRIX

C.B.R. - GUIDELINES

- ✓ Παροχή **καθοδήγησης** για ανάπτυξη & ενίσχυση προγραμμάτων C.B.R.
- ✓ Καθιέρωση της C.B.R. ως **κοινοτική στρατηγική ανάπτυξης** για τα άτομα με αναπηρία
- ✓ Υποστήριξη των ενδιαφερόμενων φορέων για την κάλυψη των βασικών αναγκών και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής **των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους**
- ✓ Ενθάρρυνση της **ενδυνάμωσης** ατόμων με αναπηρία & των οικογενειών

C.B.R. - ΣΤΟΧΟΙ

- ➔ **τα άτομα με αναπηρία να μεγιστοποιήσουν τις δυνατότητές τους**, ώστε να γίνουν ενεργοί συμμετέχοντες στην κοινότητα
- ➔ **οι κοινότητες να στρατευτούν** ενεργά στην προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα από **αναγκαίες αλλαγές στην κοινότητα**
- ➔ **να ενεργοποιηθούν & να ενδυναμώσουν εκείνοι που χρειάζονται στήριξη** ώστε να γίνουν αυτάρκεις, ως προς τη διαχείριση και τη συντήρησή τους

C.B.R. - ΑΡΧΕΣ & ΔΡΑΣΕΙΣ

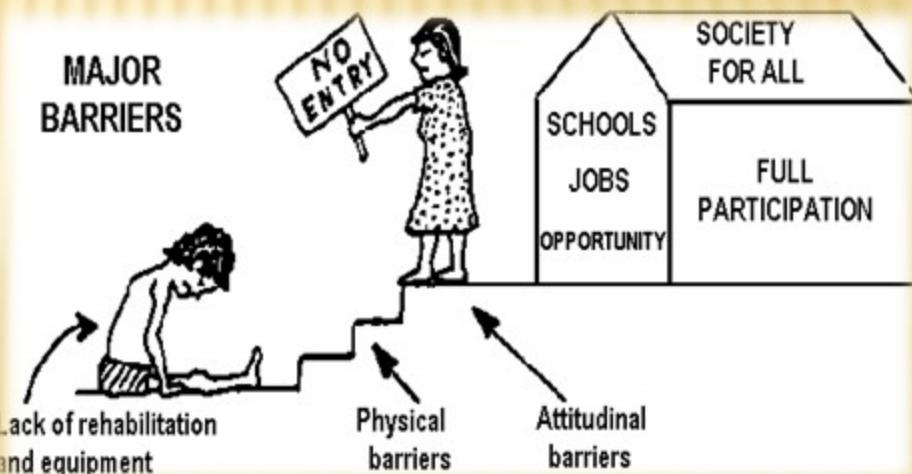
- ❖ Δημιουργία θετικών στάσεων προς τα άτομα με ειδικές ανάγκες
- ❖ Παροχή υπηρεσιών αποκατάστασης
- ❖ Παροχή δραστηριοτήτων εκπαίδευσης και κατάρτισης
- ❖ Παροχή υπηρεσιών φροντίδας
- ❖ Πρόληψη αναπηριών, μειώνοντας τις αιτίες της αναπηρίας
- ❖ Διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των προσπαθειών

Οι δράσεις της C.B.R. αφορούν ΟΛΟΚΛΗΡΗ την **KOINOTHTA** και ΟΧΙ μεμονωμένα άτομα βελτιώνοντας τις συνθήκες της Κοινότητας, η κοινότητα υποστηρίζει καλύτερα τις Οικογένειες κι αυτές με τη σειρά τους φροντίζουν καλύτερα το Άτομο με Ειδικές Ανάγκες

► Dolan1995, Abera2000, Alade2004, Claussen2005, Jeyabalan2008, Kuipers P.2013, Velema J.P.,2014

Nothing About Us Without Us

David Werner

C.B.R. - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ - ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

→ Velema J.P., 2014

Οι μελέτες που σχετίζονται με τις δράσεις της C.B.R. έχουν πολλά προβλήματα :

Μεθοδολογικά :

- ✓ Δύσκολο να στήσεις μοντέλο πειραματικών δεδομένων & τυχαιοποιημένη μελέτη
- ✓ Τα αποτελέσματα είναι περιγραφικά και είναι δύσκολο να μετατραπούν σε συγκριτικά
- ✓ Τα ερευνητικά πρωτόκολλα είναι ερωτηματολόγια που καλούνται να τα απαντήσουν οι εξαρτημένοι από τις παροχές του προγράμματος, πόσο αξιόπιστοι μπορεί να είναι ?

→ Μεγάλη Μελέτη στην Ουγκάντα, Ramos, 2006

Πρακτικά :

❖ Το προσωπικό των προγραμμάτων καταγράφει αλλά **τα αποδεικτικά στοιχεία συνήθως μένουν κρυμμένα στα συρτάρια**, γιατί :

- ✓ Οι μετρήσεις δεν έχουν γίνει από εξειδικευμένο μελετητή και έχουν ατέλειες
- ✓ Οι καταγραφείς δεν έχουν πρόσβαση σε περιοδικά ή φορείς δημοσίευσης (αυστηρά κριτήρια αποδοχής)
- ✓ Η καταγραφή και η μελέτη **κοστίζουν** και στα προγράμματα δεν προβλέπεται εκπαίδευση ή/και χρηματοδότηση γι' αυτό

→ Evans, 2001, Velema J.P., 2008, Ebenso, 2010, Lukersmith S., 2013

Δίκτυο C.B.R. Αφρικής / The Africa Network C.B.R.

www.afri-can.org

Δίκτυο αποδεικτικών στοιχείων δράσεων για την Αναπηρία / Afri NEAD

www.afrinead.org

Δίκτυο έρευνας C.B.R. Ασίας – Ειρηνικού

ap-cbr-res-net@googlegroups.com

C.B.R. & NeuroRehabilitation

→ Martelli M.F., 2012

Το έργο της C.B.R. για άτομα με Ν/Β οφείλει να είναι **ολιστικό** και να στοχεύει στην **κοινωνική συμμετοχή** και ολοκλήρωση. Ακολουθεί το μοντέλο της αυτούποστηριζόμενης αποκατάστασης

το **Holistic Habit and Self Rehabilitation Model (H.H.S.R.)** :

βιο-ψυχο-κοινωνικό μοντέλο που συνυπολογίζει την καταστροφική αντίδραση, την αναπηρία, την νευροπλαστικότητα, την ανικανότητα, τις θέσεις των θεραπευτικών κινημάτων, την υπολειμματική εγκεφαλική βλάβη, την ικανότητα αυτόνομης διαβίωσης

Holistic Habit Rehabilitation = 3 P

= 4 R

Plan / Σχέδιο : στρατηγική

Relationship / Σχέση : θεραπευτική

Practice / Πρακτική : επανάληψη,
σταθερότητα

Rationale / Λογική : λογικές προσδοκίες

Promoting Attitude / Προώθηση Στάση :

Ritual / Τελετουργία : μέθοδος, ρουτίνα

Η διευκολυντική στάση παρέχει κίνητρα για την επιμονή και κινητοποίηση της ενέργειας που χρειάζεται για την ολοκλήρωσή μιας προοδευτικής σειράς από στόχους

Reinforcement / Ενίσχυση : ανταμοιβή,
επιβράβευση

"TRAINING THAT IS INNOVATIVE AND PRACTICAL"

C.B.R. - Αποκατάσταση = 5 Εντολές

→ Martelli M.F., 2012, Wheeler S., 2012

έχουν ενσωματώσει τη Γνωστική Συμπεριφορική Ψυχοθεραπεία &
προσπαθούν να νικήσουν την Καταστροφική Αντίδραση

- θα πρέπει να κάνεις μόνον ακριβείς & όχι ψευδείς συγκρίσεις
- θα πρέπει να μάθεις νέους τρόπους για να κάνεις «παλιά πράγματα»
- δεν θα πρέπει να «σηκώσεις» τον εαυτό σου, αλλά θα πρέπει να τον ξαναχτίσεις
- θα πρέπει να βλέπεις την πρόοδο σαν μια σειρά από μικρά βήματα
- θα πρέπει να περιμένεις την πρόκληση & να την νικήσεις

C.B.R. - Αποκατάσταση = Επιτυχία ?

➤ κοινωνική ενσωμάτωση

→ McColl et al 1998, Doig et al 2001

➤ τόσο η κοινότητα όσο και οι πελάτες είναι ευτυχισμένοι & παραγωγικοί
→ McColl et al 1998

➤ η ικανοποίηση από τη ζωή έχει θεωρηθεί σημαντικός δείκτης για την υγεία και μέτρο για την έκβαση της αποκατάστασης
→ Department of Health and Human Services /D.H.H.S.– U.S.A. 2001

➤ βελτίωση της κοινωνικής ενσωμάτωσης αλλά ΟΧΙ μεταβολή στην ικανοποίησή από τη ζωή στην 90^η ημέρα μετά την οξεία φάση

→ Wheeler S., 2007

ΠΡΟΤΥΠΟ	Χαρακτηριστικά ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ	Περιγραφή ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΝευροΣυμπεριφορικό	<ul style="list-style-type: none"> ✓ σοβαρές διαταραχές συμπεριφοράς ✓ απαιτεί 24ωρη παρακολούθηση 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ρυθμισμένη κατοικία ➤ εντατική διαχείριση & ➤ επανεκπαίδευση συμπεριφοράς
Κοινοποιητική Κατοικία	<ul style="list-style-type: none"> • δεν μπορεί να συμμετέχει ως εξωτερικός ασθενής • χρειάζεται 24ωρη παρακολούθηση ή υποστήριξη 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ κατοικία οργανωμένη για την πλήρη κοινωνική ενσωμάτωση ❖ κλινική ομάδα για ολοκληρωμένη θεραπεία
Ολοκληρωμένη Ολιστική	έχει ανάγκη για υπηρεσίες υψηλής έντασης, ώστε να επωφεληθεί από τη βελτίωση της επίγνωσης	ημερήσια θεραπευτικά προγράμματα, ολοκληρωμένης, πολυδιάστατης αποκατάστασης
Βασισμένο στο Σπίτι	<ul style="list-style-type: none"> ✓ είναι ικανός να διαμένει στο σπίτι ✓ είναι ικανός για άμεση αυτοφροντίδα 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ εκπαίδευση ➤ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ τηλεφωνικών & διαδικτυακών υπηρεσιών υποστήριξης ➤ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ θεραπευτικών δράσεων με έδρα το σπίτι <p>(η διαθεσιμότητα των εξωτερικών ιατρείων & των συμπληρωματικών υπηρεσιών είναι εξαιρετικά μεταβλητή)</p>

C.B.R. & NeuroRehabilitation & Alzheimer's D.

→ Vreugdenhil A. 2011, Williams T. 2012, Goldsilver P.M. 2013

44 εκατομμύρια άνθρωποι με Άνοια παγκοσμίως - 2014

65.7 εκ. μέχρι το 2030 και **115.4 εκ. μέχρι το 2050**

Alzheimer's Disease International

EMOTIONAL & FINANCIAL COSTS OF CAREGIVING

<https://fightdementia.org.au/>

FIGHT ALZHEIMER'S SAVE AUSTRALIA

Στην ΕΛΛΑΣΑ :

2014 → 200.000 ασθενείς με Άνοια
2050 → > 600.000

Το ετήσιο κόστος της Άνοιας πλησιάζει τα **3 δισεκατομμύρια €**.
400.000 φροντιστές παρέχουν καθημερινά φροντίδα στους ανθρώπους με Άνοια **επωμιζόμενοι** ένα **τεράστιο πρακτικό, οικονομικό και ψυχικό φορτίο**

Γίνεται έκλυση για δημιουργία **Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τη νόσο Alzheimer**

Πανελλήνια Ομοσπονδία
Ηλέου
Alzheimer &
Συναφών
Διαταραχών

Εταιρεία
Ηλέου
Alzheimer &
Συναφών
Διαταραχών
Αθηνών

<http://www.alzheimer-drasi.gr/>

Το Ινστιτούτο Ενδοκοινωνιακής Αποκατάστασης (Ι.Ε.Α.) είναι ένας μη κυβερνητικός, μη κερδοσκοπικός φορέας που σχεδιάζει και υλοποιεί προγράμματα **κοινωνικής ενσωμάτωσης και ενδοκοινωνιακής αποκατάστασης.**

Τα προγράμματα αυτά απευθύνονται **σε ανθρώπους με διάφορες μορφές αναπηρίας**, όπως κινητική, αισθητηριακή, νοητική ή διανοητική.

Η υλοποίηση βασίζεται κυρίως στον **εθελοντισμό** από φοιτητές, ιδιώτες, μέλη των οικογενειών, καθώς και από τους ίδιους τους ανθρώπους με αναπηρία, αν και υπάρχουν ορισμένες επαγγελματικές υπηρεσίες.

- προγράμματα εκπαίδευσης εθελοντών
- δράσεις ευαισθητοποίησης της κοινότητας
- προγράμματα που χρηματοδοτούνται από Ευρωπαϊκές πηγές
- συνεργασία με φορείς της Θεσσαλονίκης που δραστηριοποιούνται στην αναπηρία
- συνεργασία με μια σειρά φορέων από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες
- συμμετοχή σε δίκτυα & οργανισμούς σε Ευρωπαϊκό επίπεδο
- βραβεύτηκε από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, για την εθελοντική του δράση, το 2008

<http://www.iea.gr/index.php/2009-06-01-08-15-15/2009-06-01-14-02-42>

C.B.R. & NeuroRehabilitation & Μελλοντικές Προκλήσεις I.

→ *Kuipers et al 2013*

Η βασική πρόκληση είναι η μεταφορά των δεξιοτήτων από τους ειδικούς στους χρήστες (άτομο-πελάτης, οικογένεια & μέλη της κοινότητας)

❖ Οι επαγγελματίες για να αναλάβουν πιο δυναμικό & πιο στρατηγικό ρόλο στην C.B.R. χρειάζονται εξειδικευμένη εκπαίδευση

→ *Lang, 2011*

❖ Η φιλοσοφία **ενδυνάμωσης των χρηστών** (άτομο-πελάτης, οικογένεια & μέλη της κοινότητας) είναι κεντρικής σημασίας για την C.B.R., και απαιτεί **αλλαγή στον τρόπο σκέψης των επαγγελματιών υγείας από το να είναι «ειδικός» προς την κατεύθυνση να γίνει «διευκολυντής» και «εταίρος»**

❖ Για να γίνει η C.B.R. ένα βιώσιμο μοντέλο στην παροχή υπηρεσιών υγείας σε βιομηχανικές χώρες, απαιτείται μεταφορά της θεωρίας σε πράξη με τη **συνεργασία επαγγελματιών, φορέων χάραξης πολιτικής, συνδικάτων, καταναλωτών, εκπαιδευτικών και επαγγελματικών ενώσεων**

→ *Kendall et al 2009*

C.B.R. & NeuroRehabilitation & Μελλοντικές Προκλήσεις II.

→ Kuipers et al 2013

- Το ερευνητικό ενδιαφέρον για την C.B.R. (θεωρία, παρεμβάσεις, στοιχεία μετρήσεων, αποτελέσματα) είναι εμφανές και αυξανόμενο.
- Αυτό αντικατοπτρίζεται στις προσκλήσεις για τη βελτίωση της, την αυστηρότητα, την υποβολή εκθέσεων C.B.R. σε έρευνες και αξιολογήσεις (→ Finkenflugel et al, 2007), τις πιο καινοτόμες μεθοδολογίες (→ Kuipers et al 2008).

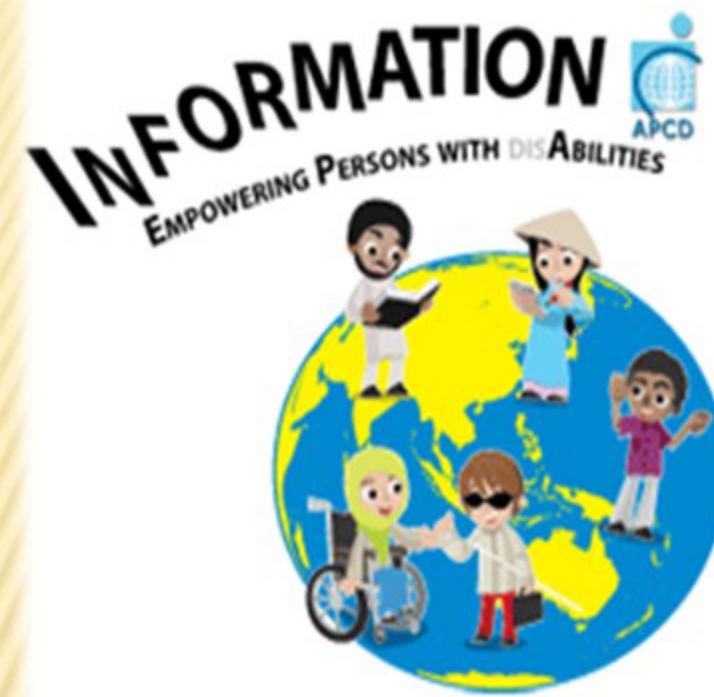

C.B.R. & NeuroRehabilitation & Μελλοντικές Προκλήσεις III.

► Kuipers et al 2013

Η εξέλιξη της C.B.R. και η ανταπόκρισή της στις δυναμικές αλλαγές αντανακλάται στις νέες κατευθυντήριες γραμμές C.B.R. που προτείνουν ο W.H.O., η U.N.E.S.C.O., & η I.D.D.C. (2010). Εκεί παρουσιάζεται **το έτοιμο για να εξεταστεί με μεγαλύτερη αυστηρότητα μοντέλο C.B.R.**, που έχει ήδη εφαρμοστεί με συνέπεια & που έχει ενσωματωθεί αποτελεσματικά στη χάραξη εθνικής και διεθνούς πολιτικής.

Η εφαρμογή του στις αναπτυσσόμενες χώρες είναι ήδη γεγονός, η δυνατότητα για μεγαλύτερη εφαρμογή σε οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες παραμένει μια πρόκληση που θα χρειαστεί περαιτέρω δεσμεύσεις και απαιτεί αλλαγές στο εργατικό δυναμικό, στην εκπαίδευση, στην πολιτική και στις διαρθρωτικές πραγματικότητες (► Kendall, et al., 2009).

ευχαριστώ για την προσοχή σας